

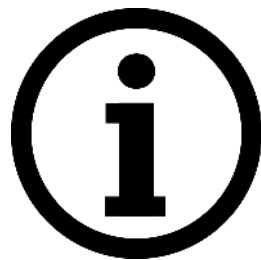

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2022-2025

Pohjois-Savo

PINTA-ALA 21 078 km²

- vettä 18 %

VÄKILUKU 248 300 (4.5 % koko maasta)

BRUTTOKANSANTUOTE (BKT) 2019

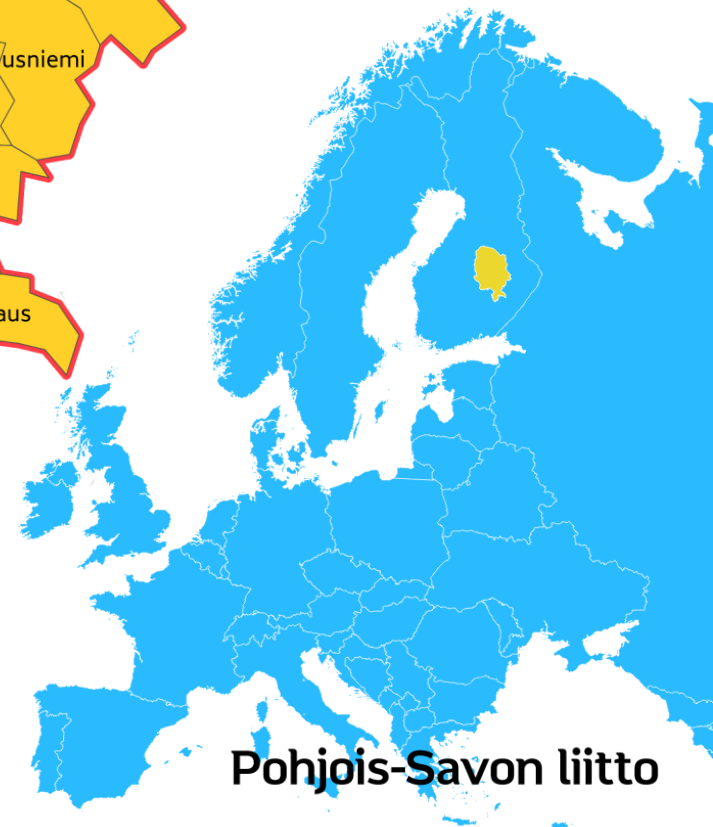
- yhteensä (milj. €) 9 110 (3.8 % koko maasta)
- asukasta kohti (Suomi=100) 84
- asukasta kohti (EU28=100) 92

SUURIMMAT TEOLLISUUDENALAT

liikevaihto 2020	mijl. €	% koko maasta
• metalliteollisuus	1 596	2.2
• puu- ja paperiteollisuus	1 165	4.3
• elintarviketeollisuus	713	6.3

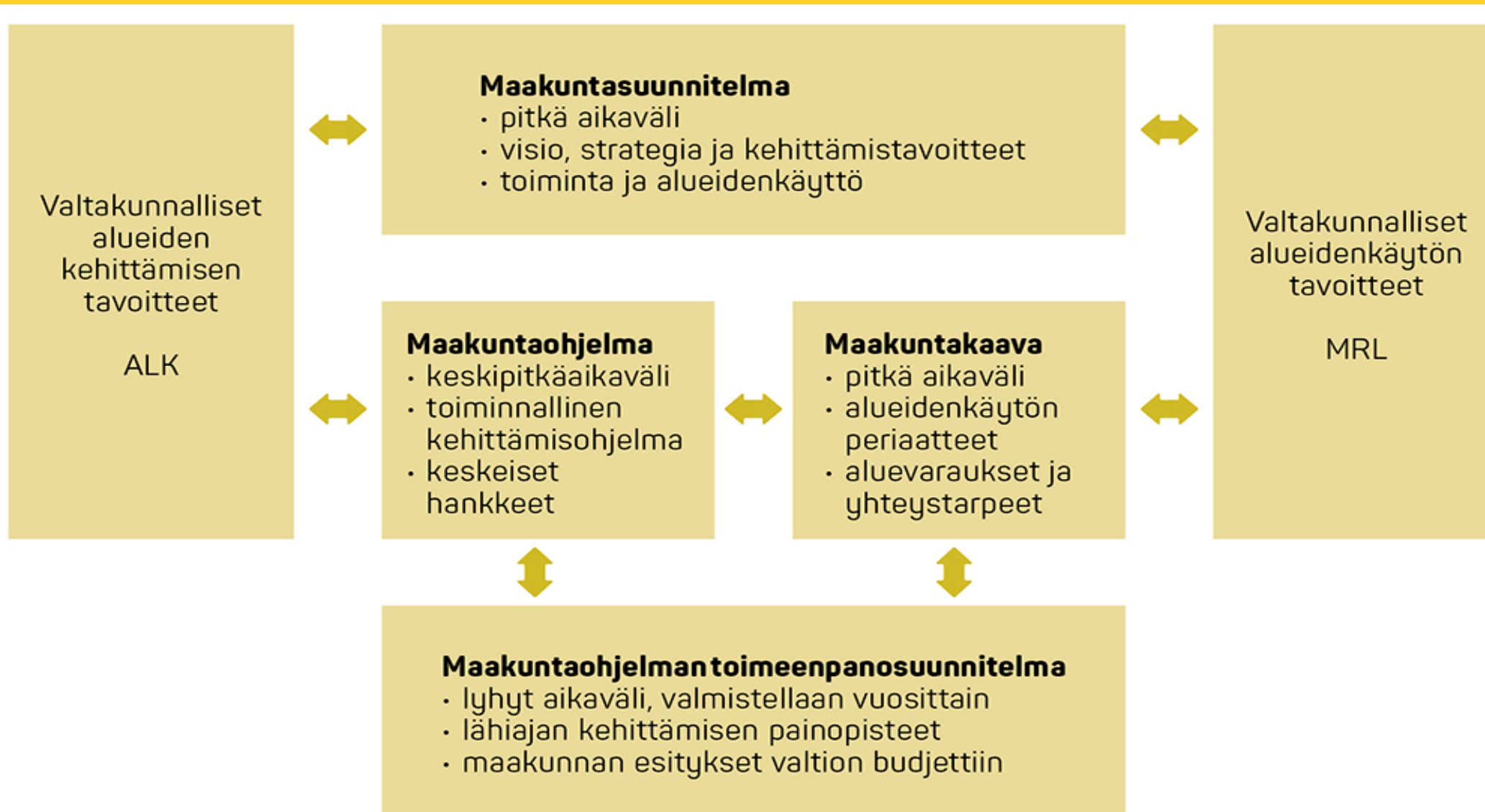
POHJOIS-SAVON YRITYKSET (2021)

- Yrityksiä 15 511, joiden yhteenlaskettu liikevaihto 13,1 mrd. €.
- Vienti 2,1 mrd. €.

Pohjois-Savon liitto

Maakunnan suunnittelujärjestelmä

- **Maakuntasuunnitelmassa** määritellään maakunnan pitkän tähtäimen tavoitteet, kehittämisstrategia ja väestötavoitteet.
- **Maakuntaohjelmassa** määritellään käytännön toimenpiteiden linjaukset, jotka ohjaavat seuraavan neljän vuoden aluekehittämistä ja rahoituksen kohdentamista.
- Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma laaditaan kunnanvaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi, ja ne hyväksyy maakuntavaltuusto.
- Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja yritysten kanssa.

Maakuntasuunnitelma 2040 ja maakuntaohjelma 2022 – 2025 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 15.11.2021.

Maakuntaohjelman linjaukset

- Ohjaavat aluekehittämisen EU:n ja kansallista rahoitusta
- Sitovat toimijoita yhteisten tavoitteisiin ja toimenpiteisiin
- Kehittämisen kärkien valinnat ovat maakunnan älykkään erikoistumisen valintoja (**ÄES**)
- **Kehittämisen kärjet** perustuvat maakunnan vahvojen ja kasvavien elinkeinojen kehittämiseen
 - Riittävästi fokuosoituen, mutta mahdollistaen myös uuden kehittämisen

Pohjois-Savon kehittämisen kärjet – älykäs erikoistuminen

Elinkeinopoliittiset kärjet ovat samalla Pohjois-Savon älykkään erikoistumisen valinnat:

- 1) kone- ja energiateknologia
- 2) metsäteollisuus
- 3) elintarvikkeet
- 4) hyvinvointiteknologia
- 5) matkailu
- 6) älykäs vesijärjestelmä
- 7) biojalostus

- Maakunnan talous ja vienti perustuvat kolmeen ensimmäiseen edelleen vahvistuvaan ja uusiutuvaan kärkeen ja neljä muuta ovat nousevia aloja.
 - **Energiateknologia** elää ympäristönsuojelun vaatimaa murrosta ja uusien energialähteiden nousua.
 - **Koneteknologiassa** uudet tuotanto- ja toimintatavat luovat uutta kilpailuetua.
 - Elintarviketeollisuus monipuolistuu mm. alkutuotannon kiertotalouden kehittymisen kautta.
 - Terveysteknologia ja hyvinvointi ovat alueen tutkimuksellinen vahvuus.
 - Matkailu liittyy ihmisten hyvinvointiin ja alueen potentiaalin hyödyntämiseen liiketoiminnassa.
 - Vesialan ja biojalostuksen osaamisen ja uusien mahdollisuuksien hyödyntäminen on välttämätöntä, kun vastataan vähähiilisyyden kehittämiseen ja ilmaston lämpenemisen torjuntaan.

KÄRKIEN JA TEEMOJEN VISIOT	ICT & Digitaalisuus - Digitaalisen tekniikan hyödyntäminen, osaajien lisääminen.	Ilmasto & kiertotalous & kestävä kehitys - Bio- ja kiertotalouden klusterin ja uuden tuotannon kehittäminen.	Osaaminen & työvoima - Osaavan työvoiman tarjonnan varmistaminen, ulkomaalaisten kotouttaminen.	Hyvinvointi & kulttuuri - Terveysten ja hyvinvoinnin tason nostaminen. SOTE-palveluiden saavutettavuus koko maakunnassa.	Innovaatiot & Yrittäjyys & Kasvu - Kansainvälisen liiketoiminnan kasvu ja osaaminen. Ympäristöä säästävät yritykset.	Saavutettavuus & aluerakenne - Kärkihankkeiden toteuttaminen. Etätyön ja yrittäjyyden mahdollistaminen. Kestävä aluerakenne.
----------------------------	---	---	--	---	---	---

Kone- ja energia-teknologia Älykäs ja tuottava tekniikka ja palvelu sekä onnistunut energiamurros.		
Metsäteollisuus Puumateriaalin monipuolinen käyttö sekä jalostusarvon ja uusien tuotteiden nousu.		
Elintarvikkeet Johtava kestävä elintarviketuotannon alue.		
Hyvinvointiteknologia Terveysdatasta, tekniikasta ja uusista lääkkeistä parempaa terveydenhoitoa ja liiketoimintaa.		
Matkailu Luonto-, tapahtuma- ja kulttuurimatkailun kasvu. Itäsuomalainen kehitysyhteistyö.		
Älykäs vesijärjestelmä Vesi- ja jätejärjestelmien kokonaisvaltainen älykäs hallinta. Yritystoiminnan kasvu.		
Biojalostus Uudet tuotteet ja bioprosessit, biokaasu, kiertolannoitteet, kuivikkeet, kemikaalit, energia.		Pohjois-Savon liitto

Kaikille kärjille yhteiset kehittämisteemat					
ICT & Digitaalisuus	Ilmasto & kiertotalous & kestävä kehitys	Osaaminen & työvoima	Hyvinvointi & kulttuuri	Innovaatiot & Yrittäjyys & Kasvu	Saavutettavuus & aluerakenne
AMKn tutkinnonanto-oikeus tietojenkäsittelyssä ja tuotantotalous Tekniikan alan kk-tason koulutuksen kehittäminen, DI-tutkinnonanto-oikeus ICT-koulutuspolun UEF, Savonia ja Karelia (koodarikoulutus) sekä FITech-yhteistyön jatko Älykäs tekniikka (painotus datatiede ja tekoäly) IoT, (ohjelmisto)robotiikka. Datan analysointi ja puheen tunnistus. Teknologisessa kehityksessä mukana pysyminen, mm. AI ja tekoäly, digitaalinen kaksonen, automaatio, etähallinta, modernit datayhteydet. Toiminnan ohjauksen digitalisointi Digitaalisuus irrottaa osan työstä alueellisesta sidonnaisuudesta.	Kiertotalouskulttuurin omaksuminen, bio- ja kiertotalousklusterin kehittäminen ja ilmastotavoitteisiin sitoutuminen = positiivinen alueen vetovoima ja yrityskumppanuus. EU:n ympäristödirektiivit ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, tuotteiden elinkaari, asiakkaiden ja valtioiden odotukset T&K:n tavoitteiden ohjauksessa Hajautettu energia Eri tuotannonalojen sivuvirtojen hyödyntäminen kiertotaloudessa, Vähäpäästöisempi(sis. kiertotalous) selluteollisuus. Hiilidioksidin sidonta. Sähkökäyttöiset koneet. Energian- ja vedenkäytön tehokkuus Puuhakkeen saatavuus. Tuloksellinen ilmastonsuojelu, ei ideologinen. Luonnon monimuotoisuus Lämpenemisen seurauksena→ kasvukauden pidentyminen, kasvitaudit, metsätaudit, abioottiset tuhot, säätöilmiöt	SOTE-alan työvoiman varmistaminen Kansainvälisen työvoiman lisääminen. Työnantajilta lupaus harjoittelupaikoista ja työllistymisestä. Vastuuorganisaatio. Koko työvoiman osaamisen kehittäminen: työnantajat – oppilaitokset. Pudokkaiden vähentäminen Osaamisen strateginen kehittäminen yritysryhmien kanssa: ekosysteemit-yritysryhmät, Savonia aktiivinen. DI FITech- ja oppilaitosyhteistyö. Ongelmanratkaisukyky, itseohjautuvuus, projektiosaaminen, yhteistyökyky Automaatio, ict, data- ja digin prosessiosaajat, mm. kk-koulutus ja II-asteen ammattitutkinnot jatkuvassa oppimisessa. Työvoiman riittäminen koko maakunnan alueella. Rahoituksen kohdentaminen työvoimatarpeen, ei ikäluokan pohjalta. Osaamisen saavutettavuus: osaamiskeskittymät, hybridikoulutus, koulutus lähelle, yritysten osallisuus, jatkuva ja työssä oppiminen. Ulkomaalaiset osaajat. Myynti- ja markkinointi-osaaminen (kv), myös digitaalisuudessa. Imago-markkinointi.	Koko väestön, erityisesti nuorten ja työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden tason nosto Työterveys valmentavaan suuntaan Työvoimaan osallistumisen merkittävä korottaminen Etätöyön johtaminen, asiantuntija-johtaminen. Monikulttuurinen työyhteisö. Nuorten syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ehkäiseminen, nuorten päihdetyö SOTE-hyvinvointialueen toiminnan käynnistys. Yritykset ja tki-toiminta osaksi sote-uudistusta. Digipalvelut SOTE-alalla (etähoiva ym. palvelut). Työvoiman saatavuus. Johtamisen organisointi ja etäjohtaminen, asiantuntija-johtaminen. Maaseutumaisten alueiden markkinointi. Luontoympäristön paraneminen. Puhdas maatalouden kulttuurimaisema. Puhtaat vesistöt. Kulttuuri hyvinvoinnin ja maakunnan vetovoiman lisäämisessä. Tapahtumat. Hyvinvointia edistävät elintarvikkeet. Ruokakulttuuri.	ICT-pk-yritykset AI/älyteknologioihin. Teolliset investoinnit. Jatkaajat yrityksiin. Innovaatioita yritysten, koulut ja tutkim verkostoista ja kestävästä kehityksestä. Yrittäjyyskasvatus Liiketoimintamuotoilu. Investoiminen joustavaan tuotantoon, työntekijöihin ja toimitilat. Start up: digit palvelu-, tuote- ja konsultointiyritykset. Kv-rahoitus ja alkavien yritysten po-rahoitus. Start upien vieminen eteenpäin ja kv:stäminen. Robotisaatio ja digi. Kauppojen rahoitus. Yritysten sukupolven vaihdokset. Tarjoomien kokoaminen. Luovuuden ja poikkialaisuuden hyödyntäminen innovaatiotoiminnassa. Uusien innovatiivisten ja elämyksellisten elintarvike tuotteiden ja palveluiden kehittäminen ja brändääminen kilpailukyvyyn kasvattamiseksi. Paikallisten tuotteiden yhteinen näkyvyys (markkinointi).	Alueen saavutettavuus 800 M€ yritysinvestoinnit tulossa. Matka-ajan lyhentäminen. VT 5 ja VT9. Lentoliikenne Kuopioon ja syöttöliikenne. Itärata ja Savonradan nopeutus. Kuopion ratapiha. Koulutuksen saavutettavuus. Alempi tieverkko (toimijoita sinne). Tavaralogistiikan optimointi. Kuljetustuki Digitaalinen saavutettavuus: laajakaista. Etätöyön mahdollistaminen, aluerakenne, toimitilat ja matkailuyritykset magneettina. Etätöy ja elämän laatu. Vapaa-ajan asunnot vakinaiseen käyttöön. Vetovoima Alueen ja yritysten vetovoima: vahvuuksien ja teknologian tunnettuus. Kuntahallit. Työpaikka- ja teollisuusalueet, tontit. Osaamiskeskittymät: kone Ylä-Savo, terveys Kuopio, energia Varkaus. Marjatalousvyöhyke, Maitotalous-vyöhyke, Savilahti Vesimatkailu. Luontomatkailu Kansallispuistot. Reitistöt, väyläverkostot (lento-, maantie-, rautatie). Kaavoitus/investoinnit.

Väestötavoitteet

Nettomuuttoa tarvitaan työvoiman
tarjonnan turvaamiseen

Väestötavoitteet

- Väestö ikääntyy koko maassa, erityisesti Itä-Suomessa.
 - Opiskeluikään tulevien määrä vähenee, mikä vaikuttaa oppilaitosten kilpailutilanteeseen ja koulutustarjonnan saavutettavuuteen.
 - Murros heijastuu myös työvoiman saatavuuteen. Pulaa työntekijöistä voi olla suurimmalla osalla ammattialoista ja toimialoista.
 - Ongelmat kärjistyvät eniten kasvavien keskusten ulkopuolisilla alueilla
- Pohjois-Savossa Kuopion seutua lukuun ottamatta muiden seutujen väkimäärä laskee
- Väestökehityksen ratkaisevat yksilöiden ja perheiden tekemät ratkaisut, joihin kuntien, valtion ja työnantajien toimenpiteillä voidaan vaikuttaa

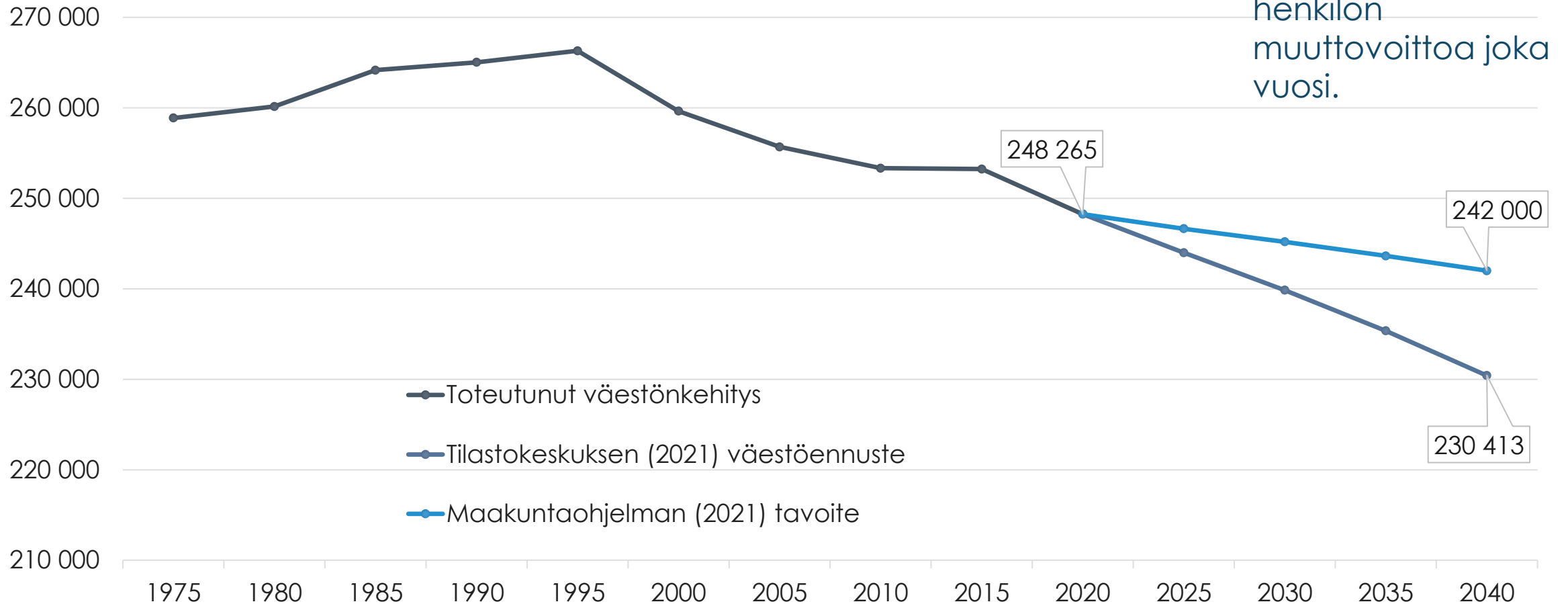

Väestötavoitteet – tavoitteena 242 000 asukasta

- Pohjois-Savon väestötavoite maakuntasuunnitelmassa on 242.000 asukasta, mikä on 11.600 asukasta (5 %) enemmän kuin Tilastokeskuksen ennusteessa.
- Uudessa tavoitteessa väkimäärä laskisi nykyisestä 6.300, kun Tilastokeskus ennustaa laskuksi 17.900.
 - Tilastokeskus (v. 2021) ennustaa Pohjois-Savolle 230.400 asukasta vuodelle 2040

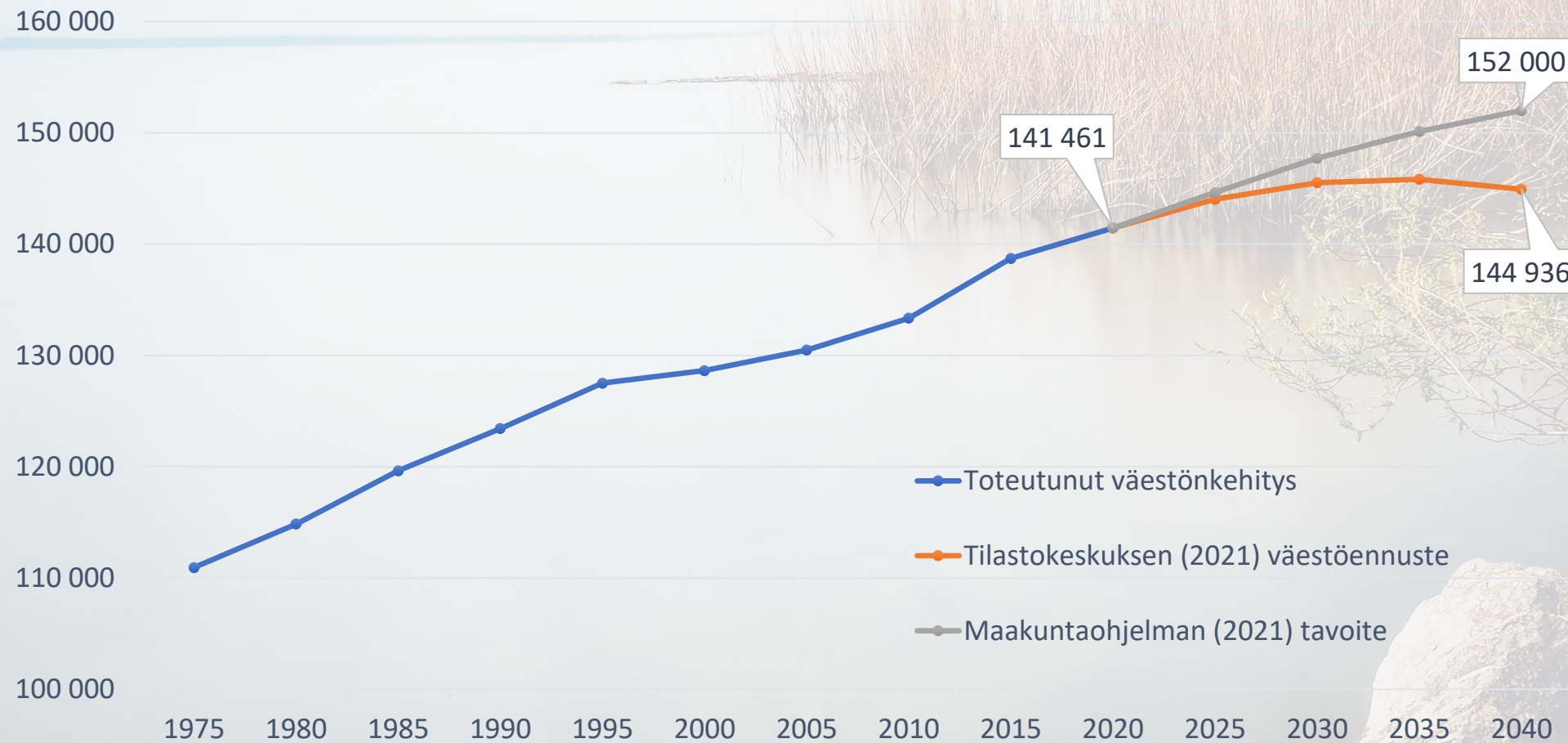
Pohjois-Savon maakunnan väestönkehitys v. 1975–2020, Tilastokeskuksen väestöennuste (2021) sekä maakuntaohjelman (2021) tavoite

Väkiluku

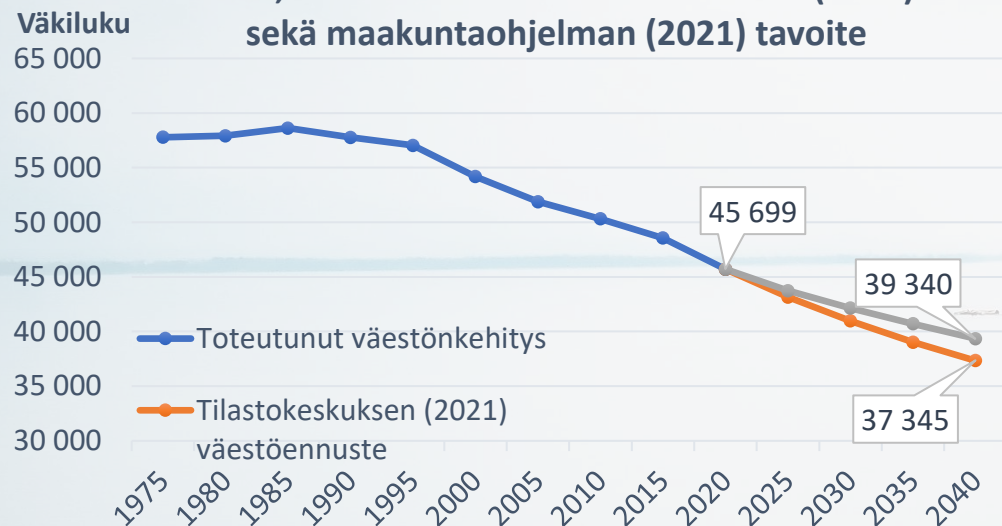

Kuopion seutukunnan väestönkehitys v. 1975–2020, Tilastokeskuksen väestöennuste (2021) sekä maakuntaohjelman (2021) tavoite

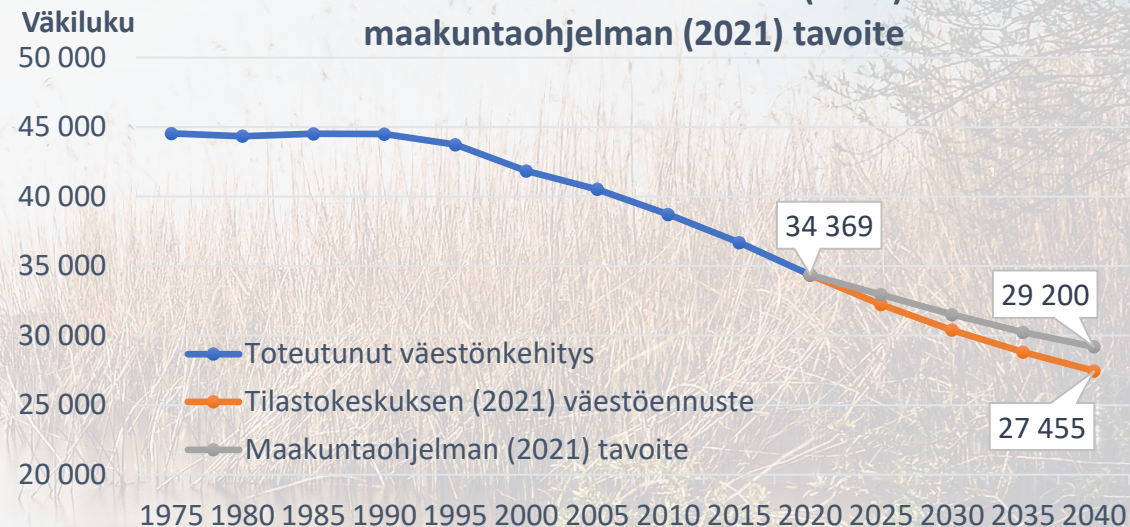
Väkiluku

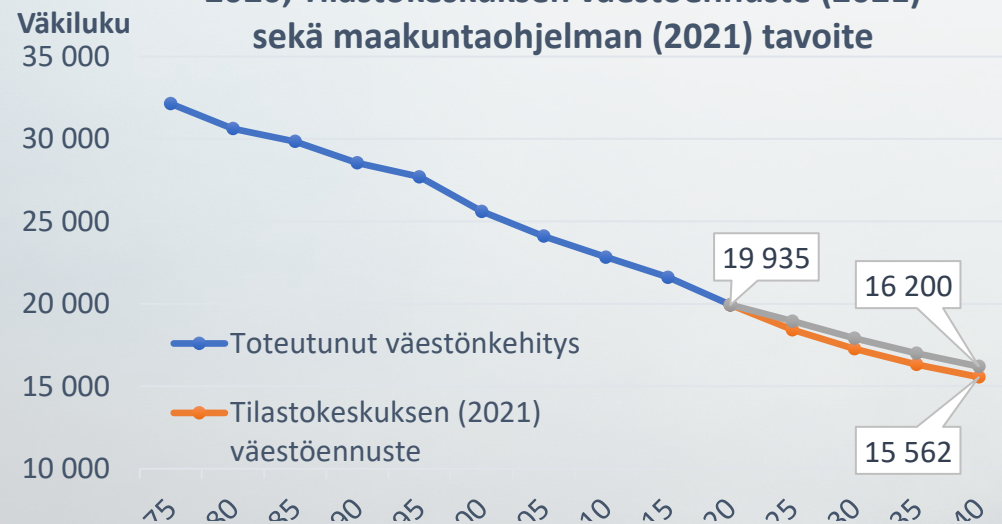
Ylä-Savon seutukunnan väestönkehitys v. 1975–2020, Tilastokeskuksen väestöennuste (2021) sekä maakuntaohjelman (2021) tavoite

Varkauden seutukunnan väestönkehitys v. 1975–2020, Tilastokeskuksen väestöennuste (2021) sekä maakuntaohjelman (2021) tavoite

Sisä-Savon seutukunnan väestönkehitys v. 1975–2020, Tilastokeskuksen väestöennuste (2021) sekä maakuntaohjelman (2021) tavoite

Koillis-Savon seutukunnan väestönkehitys v. 1975–2020, Tilastokeskuksen väestöennuste (2021) sekä maakuntaohjelman (2021) tavoite

Pohjois-Savon maakunta (seudut yhteensä)	2020	2025	2030	2035	2040
Muuttoero/v/ed. jaksolla	368	731	879	950	1 067
Maassamuuttoero/v/ed. jaksolla	-142	6	99	110	187
Nettosiirtolaisuus/v/ed. jaksolla	510	725	780	840	880
Syntyneet-kuolleet/v (keskim./v. ed jaksolla)	-1 106	-1 051	-1 168	-1 263	-1 394
Työvoima (henkeä)	112 050	108 460	107 700	108 750	110 200
Työpaikat	100 026	100 178	101 370	103 430	105 490
Nettopendelöinti	-1 063	-800	-350	-130	-50
Työttömyysaste (%)	9,8	6,9	5,6	4,8	4,2
Väestö 31.12. (henkeä)	248 300	246 650	245 200	243 650	242 000
0–14-vuotiaat	35 590	32 900	30 210	29 720	29 720
15–64-vuotiaat	148 330	143 920	141 370	139 470	140 180
Yli 65-vuotiaat	64 350	69 810	73 610	74 440	72 110

Pohjois-Savon maakunta	2020	2025	2030	2035	2040
Muuttoero vuodessa*	368	731	879	950	1 067
Maassamuuttoero vuodessa*	-142	6	99	110	187
Nettosiirtolaisuus vuodessa*	510	725	780	840	880
Syntyneet-kuolleet vuodessa*	-1 106	-1 051	-1 168	-1 263	-1 394
Työvoima (henkeä)	112 050	108 460	107 700	108 750	110 200
Työpaikat	100 030	100 180	101 370	103 430	105 490
Nettopendelöinti	-1 063	-800	-350	-130	-50
Työttömyysaste (%)	9,8	6,9	5,6	4,8	4,2
Väestö 31.12. (henkeä)	248 300	246 650	245 200	243 650	242 000
0–14-vuotiaat	35 590	32 900	30 210	29 720	29 720
15–64-vuotiaat	148 330	143 920	141 370	139 470	140 180
Yli 65-vuotiaat	64 350	69 810	73 610	74 440	72 110

Pohjois-Savon liitto

*Viiden edellisen vuoden keskiarvo

Kiitos!

Esittelijän nimi, Titteli
sähköpostiosoite, puhelinnumero

